

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Az önállóságért.

Baja, nov. 14.

Az ország önálló vámterülete ügyében egyre szélesebb rétegekben indul meg a mozgalom. Ma már nem csak a lelkesedés, hanem az elkeseredés is szítja a mozgalmakat s viszi előre azt a zászlót, amelyre a gazdasági függetlenség eszméje van fölírva. Egyre szélesebb rétegekben látja be a közönség, hogy a mai vámrendszer pusztulásba dönti az országot. Egyre jobban hódít az a tudat, hogy az Ausztriától való gazdasági különválás elsőrendű és elengedhetlen szükség, mert a legfőbb ideje, hogy felbontsuk azt a szerződést, amely az ország anyagi erejét elsorvasztja és népét Ausztria javára koldússá teszi.

Az egész ország visszhangzik már e kivánságtól, e követeléstől, csak éppen a kormányzat huzódik vissza fagyosan és nem meri, nem tudja megvédelmezni a nemzet érdekeit a bécsi akaratokkal szemben. A szegedi népgyűlésen szónokolt országgyűlési képviselők élénken ecsetelték a kormánypártnak azt az eljárást, amelyet a nemzet ezen fontos ügyével szemben tanusít. Kétségtelen pedig, hogy mint minden magyar ember, ők is érzik és tudják, hogy az önálló vámterület nélkül és a mostani rendszer mel-

lett gyarmata vagyunk Ausztriának, amelyet kizsákmányol, de nem mernek ellene szólni. Mert nem a kormánypárt nevében és akarata szerint vezeti az ügyeket a kormány, hanem megfordítva: a kormány parancsolja rá a pártra azt, hogy milyenek legyenek az elvei. Erre elég bizonyosság az, hogy nyolcvannégy olyan képviselő ül a kormánypárti padokban, akik megválasztásuk előtt, a programbeszédekben az önálló vámterület hívének vallották magukat, most azonban egy szót sem mernek érte emelni. Hja, más volt az elv a választás előtt, amidőn a választóknak kellett beszélni s más az elv a választás után, amikor parancsszóra kell hallgatni. Azt kell tenni, amit a többinek.

És Bécs mellett kik azok, akik élnek-halnak a közös vámterületért? Senki más, mint a nagyúrtok, a melynek egyéni érdekeit helyezik most az ország egész népének érdekei fölé. Az országos függetlenségi párt elnöke, Kossuth Ferencz vasárnapi szegedi beszédében kiterjeszkedett erre is. És fölemlítette, hogy Magyarországon kétmillió és háromszázezer földbirtok közül csak huszonháromezer van a száz holdon felül, tehát még így is csak egy százalék. Ha pedig a valódi nagybirtokot vesszük,

alig marad az egy negyed százalék. Ha nem azután ezek óriás uradalmak, ezek tulajdonosai befolyásos nagy urak s azért, mert ezeknek kielégítő a mostani közös vámterület, pusztulnia és vesznie kell az egész országnak, hogy amazok a többszörös milliomos urak valahogy éhen ne veszzenek. Szegény gazdagok!

Azonban erősen hiszszük, hogy diadalmaskodni fog a tiszta ügy. Ehhez reményt az általános lelkesültség s az erős szándék tudata szolgáltat. Nem leszünk mindig gazdaságilag is rabjai Ausztriának és meghozzák még az ország anyagi föllendülését, megerősödését a vámsorompók. Lehetetlen az, hogy egy csomó milliomos önző érdekeinek áldozatul essen az egész nemzet. De kitartás kell ehhez a küzdelemhez s ma, mikor az egész ország közvéleménye nyilatkozik sorról sorra a gazdasági függetlenség mellett, nem maradhat el az eredmény sem. Mert ha borús is a láthatár, de borúra jön a derű, ha e szomorú helyzetben, mint Kossuth Ferencz mondá, a függetlenségi párt a polgárság hazaszeretetére támaszkodhatik.

TÁRCA.

Miért zúg a Zengő?

Írta: F. GY.
(Monda)

Régen volt, a mikor még Szent László sem volt, annál kevésbé Püspök-Szt.-László azon a helyen, ahol ma van.

A Zengő-, Ördög- és Hármashegy gyönyörű völgykatlanában, susogó erdőinek sötét árnyában élt akkor egy jámbor, szent életű, öreg remete.

Ki volt az a remete, honnan jött, hova lett? Arról nem tud a hagyomány, de azt tudni vélik az ottani öregek, hogy fából jólrosszul összerótt kápolnája a mai iskolaháznak a végében levő kis mélyedésben volt.

Mig ott laktam, gyakran elmerengtem azon a helyen, ahol a hagyomány szerint a remete kápolnája állott. Egy kis szárnyaló fantáziával nem is nehéz ama kedves kis ligetbe beleképzelni a kis kápolnát karcsú tornyocskájával, mint a mélyedés széléről reáhajló százados bükk- és tőgyfák lombátora alul kikandikál.

Néhány lépéssel odább, közvetlenül a mai iskolaépület tövében, szintén fából összeróva, — állott a remetének kicsiny lakása.

Picinyke kis mesterséges odu. A lemondás és önmegtágadás emberének csendes cellája, vendégfogadója, ebédlője, tanuló- és írószobája, könyvtára; a tévelygőnek térítő iskolája, a békeszeretőnek barátságos otthona, a betegeknek, a nyomorultaknak, segítségre szorultaknak enyhet adó menedékhelye.

A remete gondos keze diófát ültetett a kis lakás elé, mely évek során terebélyes fává növekedett. Tikkasztó hőségben hűvös árnyékkal kedveskedik gondos ápolójának. Őszszel pedig bőségesen ontja a sok érett diót, kedves eledelül a jámbor remetének, — aki fölöslégből juttatott a környék szegényeinek is. De nem csak ezeket táplálta ő.

Zimankós, zuzmarás, hófuvatos téli időben összesereglik az erdők szárnyas proletárjainak töméntelen serege. Előbb csak egy-kettő, később tiz-husz, utóbb egész légió. Ki küldte őket?... Ki mutatta meg nekik az utat a remete hajlékához?... Ki mondta nekik, hogy ott nem látnak szükségét? Előbb csak félve szedik fel a morzsákat, utóbb már az ablakra merészkednek.

Reggelente, ahogy a hegyek mögül nagy nehezen felvergődő napnak mosolygására foszlani kezd a rémes éjnek sötét leple, már ott teremnek az ablakon.

— Kip-kop! Itt vagyunk! Kip-kop! Éhe-

sek vagyunk! Kip-kop! Óh adj ennünk! Csak ma még! Csak holnap, csak addig míg hó ül a hegytetőkön, míg békóba verve a völgyek csermelye, míg zuzmara lepi a fák gulyáit, míg halál terem számunkra a berekben. Kip-kop! Teríts asztalt számunkra! Hálásak leszünk érte, majd ha jó a szép kikelet. Kip-kop! Kip-kop!

És a jámbor remete a bőség szarujából ontá az irgalomnak morzsáit a csicsergő népség közé — a végtelen irgalmu Istennek nagyobb dicsőségére, hogy ne veszzen el egy is étlen.

Mikoron pedig zúgó vihar tombol és örület rohanással végignyargal hegyen-völgyön, akkor kiterjeszti a diófa védő karját a kisdéd hajlék fölé, és a dühöngő szél bőszen haragja iszonyatos erővel belemarkol a vén diófa üstökébe és tépi-rázza, nyikorgatja kegyetlenül. Recseg-ropognak az ágak, amint vídulakodik, csatáz a haragvó orkán. Közül szilaj nótába kap. Fűtyül, sipol, jajgat, ordít, bömböl a szélvész ezer torokból, ezerféle sipon, mig elvégre is fáradtan elül a völgyekben, hogy máskor újra kisértsen. Azonban rendületlenül áll a vén diófa és alatta a béke és szeretetnek kisdéd hajléka és a kisdéd hajléknak csendes lakója buzgó zsolozsmákban hozsannát zeng a hatalmas Istennek, aki Ura

Finita . . .

„A baja-báttaszéki hid a beruházási programba fel van véve“ Ebből a néhány szóból állott Lukács László pénzügyminiszternek a keddi ülésen tett kijelentése a bajai hidra vonatkozólag.

Ezt megerősíti a miniszternek az ülés után Dr. Reich Aladár orsz. képviselőnek tett azon privát nyilatkozata, mely szerint a hid építési munkálatait 1903-ban vagy legkésőbb 1904-ben már meg is kezdik.

Azt a hosszas küzdelmet, azt az áldatlan erőlködést, amely harminc éven át fárasztotta az ügy iránt buzgólkodó tényezőket, ez a pár szó elnémitotta, ez a pár szó hat millió magyar állampolgárt tudott a boldogító „igen“ hatása alatt egy közös megnyugvás imájára serkenteni. Hat millió magyar állampolgár keble dagadozik a boldogságtól, hat millió magyar állampolgár arca sugárzik vissza az örömtől, hat millió magyar állampolgár ajakáról hangzik fel az üdvözítő fohász: „Hála Isten, hogy végre megértük!“

. . . Nem. Nem egészen így van. Nem beszélhetünk egész hat millióról. Csak valamivel kevesebbről. Mert hisz a bajai szabadelvű klikket ez az ügy soha nem fárasztotta, soha sem volt az ügy iránt buzgólkodó tényező. A bajai szabadelvű klikk csak összetett kezekkel, egykedvű közönnyel várta a történéseket, soha elhatározó lépésre nem szánta magát, soha az általa választott orsz. képviselőtől nem követelte, soha a képviselőjének lelkére nem kötötte, hogy agitáljon a képviselőházban, toborozzon pártot a kérdés rokonszenves felkarolásának, soha képviselőjétől e részben beszámolót nem kért, sőt mi több, még azt sem kívánta legutóbb, hogy a képviselőjelölt programbeszédében nyújtson felvilágosítást, miben áll a hid ügye, dolgozott-e benne az országos érdek keretén belül helyi érdek megvalósítására is hivatott képviselő, vagy szándékozik-e ez irányban tevő-

kenységet kifejteni? Ez mind mellékes körülmény volt a bajai szabadelvű klikk szemében. Mit neki a hid? Hisz a szabadelvű klikk vezetői, akik minden időben minden irányító hatalmat absorbeáltak, vagyoni jól situált emberek voltak, nekik semmi szükségük egy olyan intézményre, amelynek nyomában még valahogy a város fejlődésnek indulhat, a polgárság gyarapodhatik és így önállóságához, vagyoni függetlenséghez jutván, megszűnhetnek eszközül szolgálni a szabadelvű klikk-vezetők egyéni érdekeinek. Mert természetes ésszel is könnyű átlátni, hogy könnyebb egy tönk szélére jutott, alázatos, meghunyászkodó és anyagi eszközök után kapkodó lakos-ságot fülénél fogva dirigálni, mint egy megtollasodott és független vagyonságu értelmiséget járom alá hajtani! Érthető és a napnál is világosabb az a rejtett célzat, mely a bajai szabadelvű klikk vezetőségének a hidkérdés iránt tanusított mindenkori lanyhasága mögött rejlik. Hisz ne menjünk messze Nézzük csak a bajai szabadelvű klikk vezető egyéniségeinek mostani magatartását.

Az előkészítő bizottságban (mint minden elképzelhető szakbizottságban) helyt foglalnak a bajai szabadelvű klikk vezető elemei is, akik azonban tüntetőleg távortartották magukat minden újabb mozgalomtól, sőt még a polgármester sem tartotta érdemesnek a város anyagi érdekébe mélyen vágó eme kérdésben a pécsi értekezleten a várost személyesen képviselni. Annál inkább távol tartották magukat az előkészítő bizottságban szereplő szabadelvű vezérek, úgy hogy csak Dr. Lemberger Ármán bajai ügyvéd volt az egyetlen szabadelvű párti, aki a polgármester helyettesén kívül érdemesnek és szükségesnek tartotta a pécsi értekezleten való megjelene-
nést.

Sőt tovább menve, amidőn dr. Lemberger Ármán az előkészítő bizottság nyomtatványai és levelezései körül felmerült 100 korona költséget repartierozva a szabadelvű klikk ismert vezető elemei-

től megkérte a „Bácskai Hírlap“ f. hó 9-iki számában olvasható cikk szerint az alábbi válaszokat kapta:

„A költségeknek az egyes bizottsági tagoktól leendő beszédét a város egyik előkelő s népszerű embere vállalta magára — de ugyancsak póruljárt ezen törekvésével

Egyik pénzügyintézet igazgatója eleinte egészen megtagadta a hozzájárulást, utóbb pedig azzal állott elő: hogy ama bizottsági tag kérvényben apelláljon az igazgatósági tanács kegyelmére, hogy hozzájusson azon — legfőleg 10 koronához, mely pro rata a pénzügyintézetre esnék, minthogy az állandó üzleti pangás miatt — saját hatáskörében — ily nagy kiadást meg nem kockáztathat az áthidalás érdekében.

Egy másik pénzügyintézet igazgatója egyszerűen azzal ripostált: hogy neki a hid nem kell.

Az előkészítő bizottság egy harmadik előkelő tagja pedig azzal felelt: hogy ő nem lesz mindig az áldozat, akit pumponni lehet.“

Ez a pár vonás is elég jellemző, hogy mint érdeklődik a bajai szabadelvű-klikk vezetősége a hid megvalósítása iránt, milyen testtel, lélekkel küzd azért az ideálért, melyért pedig minden jó bajai szive egész hevével ég és rajong.

A bajai szabadelvű klikk vezetősége tehát nem sorakozik azon hat millió magyar állampolgár közé, akik Lukács pénzügyminiszter keddi kijelentésére hállára kulcsolták kezüket, hogy már végre eljutottak a cél kezdő pontjához! A bajai szabadelvű-klikk vezetősége egy cseppet sem léleklázik könnyebben, de sőt egy sötét viharfelhő nehezdedt a lelkére, melyen haragtól cikázó villámmokkal irt betűkkel olvasható: „Miért is kellett a hidat most építeni, amikor

a dühöngő orkánnak és a háborgó tengereknek egyaránt.

Miért kellett ennek is elmulnia, mint mennyi más szépnek, jónak, kedvesnek? Pedig mennyi istenfélelmet, mennyi szeretetet, mennyi béketűrést, mennyi lemondást, mennyi gyöngédséget, mennyi lelkierőt és mennyi megelégedést tanulhatna ilyen jámbor remetétől a mai borzalmasan civilizált korszaknak jégkedélyű fia!

Elmult! . . . Csak a vén diófa áll még a püspök-szt.-lászlói rozoga iskolaépületnek végében, mint a rég mult időkből ránkmaradt élő »momento mori«. Korhadó törzsét már régen a szu őrlí; lombtalan hatalmas ágait most is kiterjeszti, mintha segítségért akarna rimánkodni az elmulás borzalmas gondolata ellen; mintha inteni óhajtana az arra járókélót: Emlékezzél a halálról! Elmulik minden, el az ifjúság, el a szépség, el a gazdaság, el az erő és hatalom, el az ész, tudomány, bölcsesség, el mulik minden a föld felett, a mi emberi, a mi véges! Fuit! Elmult a jámbor remete, elmulik a vén diófája, el mulsz te is! Memento mori!

Mikor még a remete élt ott kunyhójában, szolgált a kis kápolnában Istennek, akkor ott

lenn a Zengő lábán elhuzódó mély völgyben egy kecskepásztor lakott szép fiatal feleségével, Anikóval. Valahányszor megzendült a vén remete kis harangja, Anikó karjára vette kis fiát, s iparkodott a kis kápolnához a remete miséjét hallgatni. Így volt ez napról napra, sokáig, évekig.

Virágvasárnapja volt. A remete kis harangja ismét szt. misére hívja Anikót. Ez fel is készül, kis fiát is karjára veszi. Várja is a remete, de Anikó csak késik, késik, nem siet, mint máskor. Végre jön, de nem a kápolna felé, más felé tart.

— Anikó — szól az öreg — Anikó, ne arra vigyen utad, amerre tart! Harmodsor megessendült már a kis harang. Talán nem hallottad?

— De hallottam szent atyám, a kis harangnak harmadszori szólását, csak hogy . . .

— Hallottad? És még sem hallgatsz a szavára?

— Ma nem, szent atyám, sietős az utam.

— Hova készülsz?

— Megyek a Zengő oldalára.

— Mit keresnél épen ma a Zengő oldalán?

— A kecskéket őrzöm. Majd elküldöm az uramat misére.

— Anikó, Anikó ne menj te ma. Eredj oda

holnap! Istenkisértés gyermekes asszonynak ma a Zengő oldalában járni.

— Így kérleli aggódva a jámbor remete.

Anikó megáll, tusakodik magában, majd hirtelen egyet gondol.

— Ne neheztelj rám, szent atyám — mondá — holnap ismét eljövök, és azután is sokszor, mindig. Ma jöjjön el az uram, — és indul az utján.

A remete kérleli újra a szeretet szavával; marasztalja szóval, üdvössége árán; könyörög, rimánkodik az aggodalom hangján.

Hasztalan, hasztalan. A dőre asszony lódul a veszedelmes lejtőn.

— Anikó, Anikó, Istenedre kérlek!

Gyermekedet hagyd itt! Féltetek téged, féltetem a fiadat, féltetem mindkettőtöknek lelke üdvösségét. Anikó, Anikó, parancsolom állj meg!

De Anikó már nem hallotta a végét, csak ment a Zengő oldalára, föl a tetejére — és maga helyett szent misére az urát küldi le.

(Folytatása következik.)

függetlenségi követe van a városnak. Ők most jobban szeretnék, ha a kormány nem építené és gyűlöletet szórna arra a kormányra, amelynek szerkerét ők tolták, de amely gondolkozásában ugylátszik nem tud annyi kicsinyességre vetemedni, mint szegény bajai szolgálai!

Hiszen tudva van, hogy amikor a bajai polgárság zöme egy tisztultabb piederstálra emelkedve, a munkától, a tenni és alkotni vágyástól ösztönözve, 1901. október 2-án Dr Reich Aladárt választotta meg orsz. képviselővé, a szabadelvű-párt megfenyegette a bajai polgárságot, hogy ezzel örökre eljátszotta a baja-báttaszéki hidat, törvényszéket, szóval mind azt, amit a bajai szabadelvű-klikk hosszas tétlensége alatt megvalósítani elmulasztott, nem is említve azokat a negatív eredményeket, amelyek a katonaság és a telekkönyv elvitele által ránk nézve siralmasan hárultak

És most érthetőleg rosszul esik látnia, hogy Dr. Reich Aladár egyéves buzgó képviselői működésének gyümölcse már is ily hamar jelentkezik és a bajai szabadelvű-klikk hosszas tétlensége annyira szembeötlővé válik!

Mert Dr Reich Aladár orsz. képviselő a múlt évi programbeszédjében körvonalozott azt az ígérteit, hogy az országot meg fogja győzni a baja-báttaszéki hid országos érdekű voltáról, lelkiismeretes munkával, fáradhatlan utánjárásal fényesen beváltotta.

Képviselőségének első pár hónapjában meginterpellálta a kereskedelmi minisztert a hidkérdésben *És ez az interpelláció adta meg valósággal azt a lökést, mely a hid kérdést a mai kedvező stádiumba terelte*

Ezt joggal és büszkén merjük kimondani, mert ha Láng Lajos nem ad oly neveltséges választ, nem állt volna soha annyira talpra az összes nagyérdeltség, nem állott volna sorompóba oly vehemens erővel az orsz függetlenségi párt, hanem az egész kérdés, mint a hamu alatt rejlő szikra, lassan végkép elalszik.

Az országos függetlenségi párt azonban szerencsére — a pártban rokonszenves képviselőnk hathatós befolyása folytán — a kérdést mint *egy ember* felkarolta és a képviselőházban minden alkalmat megragadott, hogy a hid országos érdekűsége mellett tüntetőleg állást foglaljon és magát valósággal exponálja.

A kormány elhatározó lépése tehát minden kétséget kizárólag a függetlenségi párt agitációjára vezethető vissza, a mozgató tényezőt pedig dr. Reich Aladár orsz. képviselőben tisztelhetjük, mint aki a rég elaludt és kimulni látszó kérdést új életre hozta és megmutatta, hogy a „leányzó valósággal nem halt meg, csak aludt”

A bajai képviselő interpellációjának sokat köszönhet tehát ugy Baja városa, mint az egész érdekelttség, mert a mi a kormány komoly elhatározását megérlelte, az csak az elmúlt rövidke esztendő, tehát Baja városának függetlenségi regim-korszaka, a melyet képviselőnknek úgy általános politikai, mint egyuttal a város javát, programjához hiven istápoló tevékenysége tölt be és nyújt reményt Baja városának, további áldásdús működésére is!

És ha már most a mi álmunk valóra vált és ha már most évtizedek reménycsillaga a zenithre emelkedett, ne szünjünk tovább munkálkodni e kérdésnek *már most mentől gyorsabb* megvalósítása körül és menjünk fel mentől nagyobb, mentől impozánsabb számmal a november 27-iki budapesti nagygyűlésre!

SZ. V.

A baja-báttaszéki hid a képviselőházban.

A képviselőház f. hó 11-iki ülésén Egry Béla a pécsváradi választókerület agilis képviselője az indemnity vita keretében hosszasan fejtegette a baja-báttaszéki hid kérdését és annak mielőbbi kiépítését mint elsőrangú szükségét sürgette.

A beszéd folyamán Lukács László pénzügyminiszter közbeszólás alakjában kijelentette, hogy a baja-báttaszéki hid fel van már véve a beruházási programba.

Ugy legyen!

Magának a kérdésnek szószerinti tárgyalását egyébként a következőkben hozzuk:

Egry Béla:... De tovább megyek a rekrimnáció terén, t. ház. Építettünk 40 millió kor. meghaladó költséggel egy fényes, egy diszes, de célszerűtlen és egészségtelennek bizonyult hajlékot, amely csak arra jó, hogy megbámultassék.

De nincsen t. képviselőház, pár milliók arra, hogy egy olyan nagyfontosságú vasuti hidat, mint a milyen a baja-báttaszéki vasuti hid, felépítsünk, amely hidnak a felépítése az ország 1/3-án részének áll érdekében, a mely hidnak felépítése magának Fiuménak is nagy foku érdeke. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

E hid felépítését belátta már maga nagy Széchenyink is, de belátta az 1872. évi országgyűlés is, a mely a hidnak felépítését engedélyezte, de a melynek felépítésében megint csak az osztrákok miatt szenvedtünk rövidséget, (Ugy van! a szélső baloldalon), mert az 1875-ben bekövetkezett bécsi krach folytán beállott pénzügyi válság miatt a hid felépítése lehetetlenné vált. És mi történt akkor, t. képviselőház, amidőn harminc esztendő múlva az én igen t. képviselőtársam és barátom Reich Aladár megmeréselte interpellálni a kereskedelmi miniszter urat?

Akkor a t. kereskedelmi miniszter azt mondja, hogy a baja-báttaszéki hidnak a felépítése Bajának lokális érdeke. (Ellenmondások a szélső baloldalon.)

Lengyel Zoltán: Meg kell kérdezni az országosmagyar gazdasági egyesületet!

Egry Béla: No hát én azt hiszem, t. képviselőház, hogy ha a kereskedelmi miniszter ur mint egyetemi professor ezt kérdésként adta volna fel valamelyik hallgatójának a vizsgálaton, akkor ő azt a hallgatóját, ha az ilyen feleletet adott volna kérdésére, mit a miniszter ur adott, meg buktatta volna, amint hogy megérdemelné a miniszter ur, hogy ezért a feleletért ő is megbukjék. (Élénk derűtség és helyeslés a szélső baloldalon.)

T. képviselőház! képtelenségnek, lehetetlenségnek tartom azt, hogy ha a t. kereskedelmi miniszter ur az egyik kezébe a térképet veszi, a másik kezébe pedig ceruzát vesz és számításokat eszközöl, hogy akkor ilyen feleletet adhatott volna ezen interpellációra, mert akkor a kezében levő térképből látnia kellett volna azt, hogy addig, amíg Budapest székes fővárosban hat hid bonyolítja le a forgalmat, addig Budapesttől Zimonyig 360 kilométer hosszúságban nincs a Duna áthidalva. (Mozgás a szélső baloldalon.) Látnia kellett volna a t. kereskedelmi miniszter urnak azt, hogy az ország keleti részét a nyugattól a Duna mintegy kínai fal választja el. Látnia kellett volna akkor a t. kereskedelmi miniszter urnak a térképen azt is, hogy az a földrész, melynek lakossága ezen hidnak felépítését követeli, az ország területének egyharmad

részét képezi és mint a statisztika professzorának tudnia kellett volna azt, hogy ezt az egyharmadrész földterületet hat millió ember lakja. Megdönthetetlen számadatokkal fogom, t. képviselőház, kimutatni azt, hogy a t. miniszterelnök ur tévedett abban, hogy ennek a hidnak a létesítése Bajának lokális érdeke, számításom kiindulása pontjával nem fogok Erdélybe menni, amelynek szintén érdeke van ebben, hanem közel maradok Szegednél és számításom alapjául kihozom azt, hogy aki Szegedről Fiuméba akar menni Budapesten át, ennek 792 kilométernyi utat, ha pedig Ujvidéken át akar Fiuméba jutni, akkor 796 kilométer utat kell megtenni. Míg ha a baja-báttaszéki hid felépítették és ha csak a létező vasutakkal kapcsolatik is össze, már akkor 175 kilométerrel rövidebb utat kell megtenni, hogy az ember Szegedről Fiuméba jusson, nem is számítva itt azon óriási előnyt, amelyet az időben és pénzben való megtakarítás eredményez. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Köztudomású dolog, hogy Bács-Bodrog megye oly szegény fűtő anyagban, hogy a szegényebb sorsu nép szárított trágyával, tőzeggel és szalmával kénytelen fűteni, dacára annak, hogy közvetlen szomszédságában van Baranya vármegye az ő óriási szénbányáival és erdeivel, (Ugy van! Mozgás a szélső baloldalon.) és nincs kivitelük kelet felé, mert a vasuti összeköttetés oly hosszú, oly drága, hogy azt az ember megfizetni képtelen. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Szászvárról egy vagon szén szállítása Budapesten keresztül Bácskába belekerül 80—100 koronába, és meg kell tennie 350 kilométernyi távolságot, míg a baja-báttaszéki hid felépül és a vasutvonal összekapcsolatik, akkor Szászvárról át Bácskába 40—45 kilométer távolságba kell csak vinni a szenet vagy fát és a szállítási ár nem tesz ki többet, mint 18—20 koronát. Ez a reális számítás képezi alapját t. képviselőház annak, amit én most feltárok. (Egy hang a szélső baloldalon: Ugy látszik most is a politikai szempontok döntenek!)

De még egy dolog van, t. képviselő urak, amely nem arra mutat, hogy ez Bajának lokális érdeke, és az, hogy a Mohácsnál szemben levő Margita szigeten 70,000 katasztrális hold föld áll művelés alatt, amelyből Baranya vármegyét 50,000 katasztrális hold illeti meg, amely földeknek lakosai azonban nem lakhatnak a szigeten, hanem csak Mohácsra és annak vidékére laknak. És mikor az őszi és tavaszi esőzés és a téli jégzajlás beáll, egyáltalán teljesen megközelíthetetlen rájuk nézve ezen tulajdonukat képező ingatlan. És méltóztassék csak figyelemmel kísérni azt a statisztikát, mennyi ember áldozatot követel az a jégzajlásban, vagy rossz időben való átkelés komppal a Dunán. (Ugy van! a szélső balon.)

De hát nemcsak az előbb említett szempontokból, hanem közgazdasági és közbiztonsági szempontból is szükséges ennek a hidnak a felépítése. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) De szükséges az még egy célból is, amelyet talán legelőször kellett volna említeni, mivel amint látjuk, katonai államban élünk, stratégiai szempontból is szükséges az, t. képviselőház.

Barta Ödön: Akkor meg is lesz!

Egry Béla: akkor meg is lesz a hid, mert a katonaság követeli, és nem ez a szegény 6 millió adófizető polgár, akik már évtizedek óta e hid hiányában szűkölködnek és a hid létesítését sürgetik.

Barta Ödön: elég hiba, hogy eddig nem hangoztatták a stragégiai szempontból való szükségét, mert akkor már meg lett volna. (Mozgás és zaj a szélső baloldalon.)

Egry Béla: Hát most ezt hangoztatjuk mi (Mozgás jobbfelől. Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon.) Azt mondják a rossz nyelvek, t. Ház, hogy a t. kormány azért nem építteti meg a baja-báttaszéki vasuti hidat, mert van egy áramlat, amely a hidat sokkal lejjebb, Bezdánál akarja létesíteni, s amely áramlat háta megett egy, az udvarhoz nagyon közel álló nagy uradalom tulajdonosa áll. (Mozgás a szélső baloldalon.)

(**Lukács László** pénzügyminiszter tagadólag int.) T. képviselőház! Én is a t. pénzügyminiszter ur véleményét osztom, mert látom, hogy tagadólag integet a kezével, hogy nem úgy van; én sem akarok hitelt adni ezeknek a

pletykáknek, mert annyit már még sem tételtek fel a kormányról, hogy akkor, a midőn 6 millió ember jogos érdeke, létkérdése forog szóban, magán emberek érdekeit akarná kielégíteni. (Mozgás a szélső baloldalon.)

Pichler Győző: De ha az a magánember egy főherceg! (Mozgás a szélső baloldalon.)

Egry Béla: Én feltételezem a kormány részéről a jóhiszeműséget. (Mozgás a szélső baloldalon.)

Én tehát arra kérem a t. kormányt, (Halljuk! Halljuk!) a t. pénzügyminiszter ur már az ideai költségvetésbe vegyen fel bizonyos meghatározott összeget ezen hid kiépítésére. (Helyeslés a szélső baloldalon. Mozgás jobbfelől.)

Lukács László pénzügyminiszter: A beruházási programba fel van véve! (Felkiáltások jobb felől: Hiszen benne volt az exposéban: Felkiáltások a szélső baloldalon: Nem hallottuk! Ha benne van, akkor helyes! Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Barta Ferencz: Győzött a katonaság! (Mozgás a szélső baloldalon.)

Egry Béla: Ha felvétel a közmunka-programba, úgy ezt tudomásul vesszük és örömmel fogom hirdetni a vármegyében is, hogy a beruházások közé felvétel.

Lengyel Zoltán! Mégis győztünk!

Uj utcanevek.

Az 1901. évi március hó 8-án tartott közgyűlésből 3626 kig. 1901. 47. közgy. szám alatt kelt határozat értelmében és az ebben felhozott indokokból, hogy egyes utcák célszerűbben elneveztessenek s hogy dicső nagyjaink kegyeletes emléke is részben megörökíthető legyen, az e célból kiküldött bizottság s a városi tanács javaslatához képest e város törvényhatósági bizottságának közgyűlése az alant felsorolt utcákat az ott feltüntetett következő új elnevezésekkel látta el u. m.:

A megváltozandó utcák jelenlegi neve:	Ú j e l n e v e z é s:
1. Ács-utca, Veronika-utca	ad 1. Klapka György-utca.
2. Borrév-utca	ad 2. Kazinczy Ferencz-utca.
3. Provália-utca	ad 3. Árpád-utca (Főtértől Deszkás-utcáig.)
4. Elefánt-utca, Telep-utca	ad 4. Rákóczy Ferencz-utca.
5. Erzsébet királyné-utca, Báró Eötvös-utca, Kossuth Lajos-utca	ad 5. Erzsébet királyné-utca. Szent István-tér, Báró Eötvös József-utca, Gróf Zichy Bódog-tér, Vörösmarthy Mihály-utca, Kossuth Lajos-utca, (a Báró Eötvös József-utca a városi bérháztól a gróf Zichy Bódog-térig terjed, a Michitsch- és Schnetzer-féle házzal végződik, — a gróf Zichy Bódog-tér a Pollermann-háztól a Plébánia templomig, továbbá a Casinótól a Zirciek rendházáig terjed, — a Vörösmarthy Mihály-utca a Haynald-utcától a Kossuth Lajos-utcáig terjed.
6. Ferencz-utca	ad 6. Deák Ferencz-utca.
7. Fürdő-utca	ad 7. Attila-utca.
8. Gránátos-utca	ad 8. Arany János-utca.
9. Gyász-utca, Halász-utca	ad 9. Gróf Battyányi Lajos-utca.
10. József-utca	ad 10. Katona József-utca.
11. Kéményseprő-utca, Kishid-utca	ad 11. Petőfi Sándor-utca.
12. Kisvásártér	ad 12. Mátyás király-tér.
13. Kisvásártér-utca	ad 13. Türr István-utca.
14. Oroszlán-utca	ad 14. Bende Imre-utca.
15. Özvegy-utca	ad 15. Jókai Mór-utca.
16. Remény-utca	ad 16. Munkácsy Mihály-utca.
17. Rév-utca	ad 17. Damjanics-utca.
18. Szakadás-utca	ad 18. Alkotmány-utca.
19. Szarvas-utca	ad 19. Szarvas Gábor-utca.
20. Szunyog-utca	ad 20. Bethlen Gábor-utca.
21. Tóth Kálmán-utca, Fecske-utca	ad 21. Tóth Kálmán-utca
22. Ujvilág-utca	ad 22. Madách Imre-utca.
23. Vadász-utca	ad 23. Gróf Széchényi István-utca.
24. Vidra-sor	ad 24. Bezerédj Pál-utca.
25. Sörház-utca	ad 25. Kölcsey Ferencz-utca.
26. Kaszárnya-utca	ad 26. Czirfusz Ferencz-utca.
27. Iskola-utca	ad 27. Berényi Dániel-utca.
28. Kismészárszék-utca	ad 28. Mészáros Lázár-utca.
29. Kórház-utca	ad 29. Pokorny János-utca.
30. Parti-utca	ad 30. Béla király-utca.
31. Szél-utca	ad 31. Hunyady János-utca.

Mint értesülünk a munkálatok ez évben már a befejezés felé haladnak és már az új utcajelző táblák is javában készülnek, úgy, hogy már a jövő évben tisztán magyaros nevű utcák és terek fogják egymást keresztezni.

Hiányosságok az épülő közkórháznál.

Készséggel adunk helyet az alábbi soroknak:

Tekintetes

Dr. Szirmai Vidor szerkesztő urnak

Helyben.

B. lapjának f. hó 8-iki számában »Hiányosságok az épülő közkórháznál« cím alatt egy-néhány pontban felsorolva közölni méltóztattak egy-két építkezési hiányosságot, melyek azonban csak egy csöppjét teszik ki azoknak a szarvas hibáknak, melyek ezen nagy költséggel készülő építkezésnél lépten-nyomon felmerülnek.

Engedtessek meg nekem is, tekintetes szerkesztő úr, hogy egy-két lényeges pontra én is felhívjam a figyelmet, előrebocsátva, hogy felszólalásomnál rosszakarat nem vezérel és kizárólag a nagyfontosságú intézmény mentől tökéletesebb megépülésének, tehát a közérdeknek szolgálatában áll, célja pedig tisztán a közkórháznál észlelt hiányok pótlására, kiegészítésére irányul.

Lássuk hát sorjában!

Már kezdetben eltért az építőbizottság az eredeti tervezettől, amennyiben megengedte a vállalkozóknak, hogy az építkezésnél feltétlenül prima minőségű dunai homok helyett az építkezés helyén található silány sárgahomokot használhassák még pedig azon oknál fogva, mert így a vállalkozók a feltételekben előírt oltható mésztel helyett cementet használhattak. Így pedig csupán a homokkülönbözetnél körülbelül 12 ezer koronát takaríthattak meg. Mutatóul hoztak ugyan a vállalkozók körülbelül 200 köbméter dunai homokot, a látszat kedvéért! Már most nézzük a különbséget. Ugyanis köztudomásu dolog, hogy az építőipar pangása következtében az állott cementnek az ára métermázsánként, helyre szállítva, drágán számítva 1 kor. 60 fill.; az oltható mésztel ára pedig, szintén helyre szállítva 3 korona. Ehhez hozzájárul még, hogy a dunai homok 25 százalékkal több mesztel igényel, mint az építkezés helyszínén található, általam már fentemlített silány sárga homok. Hogy mennyit takaríthattak meg a vállalkozók a mésztel azt nem tudom, de tény az, hogy *már az építkezés alatt egy boltozat saját terbe alatt leszakadt!!*

Alapos szakértelemmel bíró szakértőktől hallottam továbbá, hogy a mennyezetfákat (stukatur gerendákat) vizes állapotban rakták fel, holott okulást meríthetnének a pécsi hadapródiskolán, ahol a vizes mennyezetfák négy esztendő alatt rohadásnak indultak, úgy hogy e miatt rövid idő alatt le kellett bontani.

Mindezek oly lényeges sarkhibák, melyek az eredeti tervtől homlokegyenest eltérő építkezés következtében állottak elő.

A többi hiányokról majd legközelebb bővebben szolgálom felvilágosítással.

Egyelőre csak azt vagyok még bátor megjegyezni, hogy ezen hiányosságok előfordulásának egyik főoka, hogy az építőbizottságban csak csekély számú szakértő ember szerepel és pedig a külépítkezésekre nézve Drescher Gyula biz. tag, a szakszerű belső berendezésre nézve pedig az építőbizottság néhány orvostagja. A többi tag az építkezéshez oly csekély szakértelemmel rendelkezik, hogy úgyszólván a tárgyhoz hozzászólni sem tudnak.

Végül pedig közrebocsájtani vagyok bátor azon véleményemet, hogy az építés iránti aggodalmaim eloszlátása végett radikális eszközhöz nyuljunk, t. i. kérelmezzük a belügyminiszterium kórházépítési osztályától egy szakközeg kiküldését, esetleg a Zomborban székelő

államépítészeti hivatalának alapos vizsgálat megejtése iránti megkeresését.

Felkérem ennél fogva a tekintetes szerkesztő urat, hogy ezen közérdekű munkámban engem támogatni sziveskedjék.

Az alapos okokat felsoroló kérvényt rövid idő alatt óhajtom benyújtani, felszólítom tehát mindama polgártársaimat, akikben a közkórház mentől tökéletesebb megépítésének óhaja él, ezen kérvényt mentől tömegesebben aláírni sziveskedjenek.

Amidőn a tekintetes szerkesztő urtól jelen sorok közzétételét kérem, maradtam hazafias tisztelettel

Bajay Péter
törvh. bizottsági tag.

HIREK.

Platz Bonifác dr. ünneplése. A szegedi tankerület tudós főigazgatójának, Platz Bonifác dr.-nak a tiszteletére szép ünnepséget rendezett az elmúlt napokban a zentai főgymnásium tanári kara és a város közönsége. A főigazgató a múlt héten hivatalos vizsgálatot tartott a zentai főgymnásiumban és ennek végzetével, pénteken délelőtt, szépszámu közönség jelenlétében leplezték le Platz Bonifác olajfestésű arcképét abból az alkalomból, hogy főigazgatói minőségében tíz év óta állandó istápolója, jóakarója a zentai iskolának. Ezt megelőzőleg fényes banket volt egy előkelő szállodában, ahol Cserép Sándor szegedi főgymn. igazgató is megjelent. Dudás Lajos polgármester szép felköszöntőt mondott az ünnepelel férfinak, aki szíves szavakban köszönte meg a megtiszteltetést. A másnapi ünnepségen Szűcs Lajos igazgató magvas, szép beszédben fejtette ki Platz Bonifác érdemeit és meleg szavakkal tolmácsolta a zentai közönség érzelmeit. Azután egy tanuló Orbán Károly tanárnak ünnepi ódáját szavalta el, miközben leplezték az arcképet. A szép ünnepség a Szózat elénekülésével ért véget.

A közigazgatási bizottság ülése. A város közigazgatási bizottsága, Schmausz Endre főispán elnökle alatt rendes havi ülését folyó hó 8-án, szombaton tartotta, amelyen a polgármesteri jelentést Erdélyi Gyula főjegyző terjesztette elő. A rendes havi jelentés semmi különöst nem tartalmaz, kivéve azt, hogy a közrend kielégítő volt októberben, de 19 bűn-ésért fordult elő. A népnevelő bizottság javaslata alapján kimondja a közigazgatási bizottság, hogy az ifjúsági egyesületeknek Baján való megalakítása nem aktuális azért, mert van Baján ugy az iparos, mint a kereskedő ifjaknak közmívelődési egyesületük.

A közegészségi állapot a múlt hónapban kielégítő volt. Ragályos betegség csak szörványosan fordult elő. A múlt hónapban 49 születéssel szemben 40 haláleset fordult elő és így a szaporulat 9. Az ipartanács rendes tagjai lettek Scherer Antal és Lerner Antal. A fellebbezések között egy érdekes tárgy volt, amely nagy derűtséget keltett. Horváth Iván nyugalmazott szolgabíró hosszabb ideig lakott Baján és itt volt egy háza. Itt lakása idején soha sem fizetett adót. Közben elköltözött Bajáról és házát eladta. Az adót az új háztulajdonoson hajtották be. Ekkor beadott Horváth egy kérvényt, amelyben kifejti, hogy az új tulajdonoson jogtalanul hajtották be az ő adóját és ezért kéri, hogy ezen összeget neki (Horváthnak) térítsék vissza. Persze, a kérvénynek nem adtak helyet.

Sajnálatos baleset érte e hó 10-én, hétfőn, városunk közszeretben élő előkelő orvosát: Dr. Rosenberg Samut, amennyiben hivatala teljesítése közben lábát törte. Az eset a következőképpen történt: Bruszt Simon kocsis a mondott napon a Honvéd utcában lévő Krammer-féle bolt előtt leszállt, hogy egy csomag dohánnyt vegyen. Mig a kocsis a boltban volt, egy ártézi vizes kocsi ment arra hangos csengettyű-szóval. Ugy látszik ettől bokrosodhatott meg a ló s eszeveszett futásnak eredt, egyenesen Rosenberg batardjának tartva, melyben a beteget látogató Rosenberg dr. ült. Rosenberg látva a veszedelmet, kiugrott a kocsiából, de oly szerencsétlenül, hogy a lábát bokában eltörte. A súlyosan sebesült orvost hordágyon vitte négy huszár haza, hol collegái nyomban ápolás alá vették. Minthogy

azonban complicatiótól tartottak, a beteget a budapesti Herzl-féle sanatoriumba szállították fel.

Nyilatkozat. A »Bajai Független Ujság« tekintetes Szerkesztőségének Helyben. Becses lapja f. hó 8-iki számában »Hiányosságok az épülő közkórháznál« cím alatt közölt hirre vonatkozólag van szerencsém szíves közléstétél végett értesíteni, hogy az ott felsorolt és az építési bizottság folyó hó 7-én tartott ülésében előterjesztett állítólagos szabálytalanságok tárgyában az építészeti bizottság szigorú vizsgálat és sürgős jelentéstételre utasított és csak ezen jelentés beérkezése után lesz az építési bizottság azon helyzetben, hogy az állítólagos hiányok kérdésében és a további teendők iránt érdemleges határozatot hozzon. Baja, 1902. évi nov. 14-én. Kiváló tisztelettel Polgármester úr mint a kórházépítési bizottság elnöke helyett és megbízásából: Weisz Nándor, tanácsnok.

(Készséggel adunk tért ezen nyilatkozatnak azzal, hogy az ügy érdemleges elintézése után erre a kérdésre még visszatérünk Szerk.)

Az alföld-fiumei vasutvonal kijavítása. A fokozottabb közlekedési igények kielégítése céljából a kereskedelemügyi miniszterium magyar államvasúti osztálya fővonallá akarja tenni a volt alföld-fiumei vasutvonalat, melyen az eddigi menetrend szerint csak a Szabadkától délre eső részen közlekedett gyorsvonat. Minthogy most már teljesen készen áll a pompás algyői vashíd, csupán az egyéb helyeken meggyöngyült alapozási művek kijavítása válik szükségessé. A kormány egyébként is különböző beruházásokat szándékozik eszközölni a jövő év folyamán és ezért a 200 millió új kölcsön fölvételét már jelezte a képviselőháznak. — Ugy látszik ez a munkálat is a baja-báttaszéki hiddal áll kapcsolatban.

Vasúti bejárás. A halas-rigyicai vasutnál befejeztetett a közigazgatási bejárás. A kereskedelemügyi miniszter képviselőjében dr. Emich Gusztáv miniszteri titkár, a vármegye képviselőjében pedig Sztankovits György kir. főmérnök és Popovits Sebő tb. főjegyző voltak jelen.

A kath. legényegyletnek f. hó 23-án rendezendő műkedvelői előadásának tiszta jövedelme a r. kath. plebánia templom kifestésére fog fordíttatni.

A baja-báttaszéki hid tárgyában Budapestre egybehívott nagygyűlést f. hó 27-én tartják meg. Ugyanezen alkalommal fog a küldöttség is a miniszterium egyes tagjainál tisztelegni.

Színház. Pesti Ihász Lajos társulata — mely a szabadkai közönség közepes támogatása mellett működik — f. hó 15-én mutatja be a »Viceadmirális«-t Milöcker bájos zenéjű operettjét. A Baján még nem adott újdonságok szabadkai előadásait lapunk is minden egyes alkalommal figyelemmel fogja kísérni.

Uj orvos Csataalján. Csataalja község legutóbb tartott közgyűlésén dr. Habermann Dezsőt választotta községi orvosává.

Edison színház. Mint már múlt számunkban jeleztük, az Edison színház f. hó 15-én szombaton és 16-án vasárnap tartja előadásait. Városunkban már most is érdeklődés mutatkozik az érdekes előadások iránt. Főképpen a villanyos szerpentin táncra kíváncsi a közönség, mely eddig Magyarországon csak párisi művésznők által lett bemutatva. Ezen táncnál az optika legnagyobb csodája jut érvényre a mennyiben a művésznő 500 méter bőségű ruhájára a színek és formák szokás keveréke vetitődik gyors egymásután. Igen érdekes továbbá a vetített operák sorozata, melyeket Pietro Armelli ur opera énekes fog énekelve kísérni. A műsoron lévő érdekes számok után Benkő tanár színházát méltán nevezhetjük az optikai csodák szalonjának. Az előadásokra számozott jegyek előre válthatók.

A bajai róm. kath. legényegylet 1902. évi november hó 23-án, vasárnap az »Arany Bányák« szálló nagytermében színelőadással egybekötött jótékony célú zártkörű táncvigalmat rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja az egyleti előjáróság. Kezdeté este fél 8 órakor. Belépő jegyek előre váltva az első 9 számozott sorban személyenként 1 kor. 60 fillér, a többi számozott

sorban 1 kor. 20 fillér, karzati vagy állóhelyre 80 fillér. Az esti pénztárnál bármely hely 40 fillérrel több. Jegyek előre válthatók: dr. Makray László ur gyógyszerárában, Eckert Gyula, Csermák Sándor és Kollár Ágoston urak kereskedéseiben. Ha valaki meghívót nem kap és erre igényt tart, forduljon az egyleti előjáróságához. Felülfizetések hálával fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Műsor. »Vadgalamb« eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta: Gerő Károly. Személyek: Galand Mihály, gazda ifj. Loób József, Imre öcsese Varga Lajos, Ilus huga 12 éves Loób Ma hildka k. a., Boris asszony Laforsch Mariska k. a., Babi, előbbiek rokona Zieh Erzsike k. a., Meskó Balázs boldogi gazdag paraszt birtokos Rózsa Dezső, Julis leánya Áy Mariska k. a., A boldogi jegyző * * * Barcsa Muki a járási szolgabíró fia Reiner József, Dicső Adalbert naplopó László Károly, Grifli segéd-tanító Pántsits Gyula, Ábris boldogi segéd-jegyző Ösztreicher Antal, Klári néni Pandur Apollónia k. a., Öregbíró Farkas Ödön, Egy öreg paraszt Katics Péter, Csutka Matyi szolgagyerek Wolf József, Ricza pásztorleány Lajdi Etelka k. a., Gyanus zugprókátor Schneider Gábor, Gyurka, Laczi, Miska paraszt legények Benkovits Mihály, Rábl Péter és Mészáros Benő, Csösz ifj. Bankhardt Antal, 1-ső 2-ik 3-ik puttonos Bankhardt Lajos, Bohnert József és Földes József. Szüretelők. A falu népe. A falu vénei. Történik a Zagyva mentén. Az első felvonás Galandék szüretjén. A második Galandék udvarán. A harmadik az elátkozott csárdában. Idő: jelenkor.

Vidéki városok vízvezetékei és csatornázása. A belügyminiszteriumban fontos javaslaton dolgoznak, mely kötelezőleg ki fogja mondani, hogy minden város, melynek legalább 10,000 lakosa van, tartozik magát vízvezetékekkel és csatornázással ellátni. A kormány e javaslat keretében a tervnek végrehajtását is meg akarja oldani. A költségvetést már elkészítették a miniszteriumban s e szerint a munkálatok 120 millió koronát igényelnének. A végrehajtást a kormány a városok által egységesen felveendő kölcsön útján óhajta.

Caseingyár Szabadkán. A sovány tej értékesítése végett »Ruda Ernő és társai« cég Szabadkán egy nagyobb gyártelepet állít fel, mely üzemét 5—6 hét múlva kezdi meg. Célja a gyárnak az lévén, hogy az eddig úgyszólván veszendőbe ment sovány tejet a termelők mentől jobban értékesíthessék, a tejjgazdaságok és tejszövetkezetek figyelmét ezen Caseingyárra már most felhívjuk.

Akiknek lopás a mesterségük. Jankováci levelezőnk írja: Granyák Pál és neje jankováci földműveseknek a vérükben van, hogy amit két szemük meglát, két kezük ott nem hagyja. — A jankováci éber rendőrség minden évben rajta csípi őket a tilalmas szerzésen, de a megszegyenítő büntetéseken nem okulnak, sőt újabb próbát tesznek, hogy talán nem fog kiszülni. — A napokban télire való káposztát, zöldséget s efféle háztartási cikkeket lopkodott össze az előre látó szorgalmas pár s ezekből néhány zsákra valót talált meg nálunk a rendőrség.

Török A. és Társa Budapest. Ha szemlét tartunk a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusítói között, önkénytelenül feltűnik a Török-bankház. Ez a cég ugyanis azt hirdeti, hogy Magyarország legnagyobb osztálysorsjegyzete. Ennél fogva eltökéltük, hogy ily irányban tudakozódunk és érdeklődésünk folytán teljesen és egészben bebizonyosodott, hogy ezen cég valóban a legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet és a legtöbb sorsjegyet forgalmazta. A mi nem is csuda, mert ritkán ért egy cég ahhoz, hogy játszó vevőinek kegyét úgy megnyerje, mint Török A. és Társa. Ezen cég vevőköre folyton nagyobbodott és az állandó terjeszkedés alapján a Teréz-körut 46. sz. alatti főüzletén kívül még Váci-körut 4., Múzeum-körut 11., Erzsébet-körut 54. sz. alatt fióközletei is vannak. A számtalan önként beérkezett hálanyilatkozat a szigoruan pontos és előzékeny üzletvezetésről tesz tanúságot s csakis ez tette lehetővé, hogy e cég a m. kir. szabad. osztálysorsjáték igazgatóságától hízog elismerésben részesült. A négy különböző kerületben levő üzletben minden ügy a legpontosabb kereskedelmi szabályok szerint intéződik el.

Ennélfogva indittatva érezzük magunkat a Török A. és Társa bankházát, melyben már nagyon sok és nagy nyereséget nyertek, mindenkinek a legmelegebben ajánlani. A tervezet szerint az I. osztály huzása már a legközelebbi csütörtökön és pénteken lesz, november 20. és 21-én. A sorsjegyek árai, dacára annak hogy a tervezet tetemesen javult és nagyobb nyereseményeket tüntet fel, a régié maradtak, például $\frac{1}{8}$ — 1.50 korona; $\frac{1}{4}$ — 3 korona; $\frac{1}{2}$ — 6 korona; $\frac{1}{1}$ — 12 korona. A ki tehát az osztálysorsjátékban részt akar venni, forduljon bizalommal Török A. és Társa bankházához, Budapesten.

Juliskához!

Álmomban mindig mellettem vagy . . .
Kebledre hajtom fejemet,
Hallgatom szived dobbanását,
Reményt meritve a jelenből,
Tünődöm a jövő felett.

A kárhozat rideg világa,
Temetni készült engemet,
S' hogy elmulásom gúny tetézzé,
Hogy kétszeresen fűjön-fűjjon:
Halotti dalt is énekelt!

Reményt meritve csókjaidból,
Mely újra életre hozott,
Mely széjjel lépte szemfedőmet,
S' a kárhozat rideg világa,
Remegve, félve távozott.

Rózsás tavaszra, kikeletre,
Majd forró nyárra ébredék,
Bár körülöttem hervadás van . . .
Varázshatalmad őriz engem,
Szívemben mosolyog az ég.

Mert szived minden dobbanása,
Szerelmi dalt suttog nekem,
S' oly átható ez édes dallam,
Álomban úgy, mint öntudatban,
Hallom, hallom, itt van velem!

Ignotus.

A helybeli rk. plebánia templom kifésztése és egy új orgona beszerzésére a következők adakoztak november hó 7-ig:

Müller Józsefné és Tomcsányi Ilonka gyűjtő ivén befolyt:

Müller Józsefné 25 kor. Tomcsányi Ilonka 10 kor. Bodrogi Gyula 10 kor. Latinovics János ügyvéd 50 kor. öz. dr. Lőrinczy Ferenczné és családja 10 kor. Perczel Miklós 20 kor. öz. Herzfeld Jakabné 20 kor. Drescher Margit 20 kor. öz. Manhold Istvánné 5 kor. Müller Jánosné 5 kor. Róna Lajos 2 kor. Drescher Béláné 4 kor. Dr. Hetényi Pálné 5 kor. Németh Imréné tanárné 6 kor. Mihálovics András 50 fill. N. N. 20 fill. Ertl József 10 kor. — Összesen 202 kor. 70 fill.

Vojnits Dániel apátpléb. gyűjtő ivén befolyt:

Vojnits Dániel 300 kor. öz. Natti Józsefné 200 kor. Natti Clotild 50 kor. N. N. 10 kor. Nagy Mátyás csu. rogi pléb. 4 kor. — Összesen 564 kor.

Michitsch Józsefné és Gschöser Anna ivén befolyt:

Michitsch Józsefné 20 kor. Hildenstab Emma 2 kor. Scharffenberger Lajosné 5 kor. Benkő Pálné 4 kor. Zaboszky 2 kor. öz. Lederer Fülöpné 2 kor. Szalai Ferenczné 5 kor. Pocker József szdos 2 kor. Millassevics Antalné 2 kor. Szaday Kálmánné 2 kor. Navratill Ede 10 kor. Kugler Nándorné 2 kor. Kubina Jánosné 1 kor. öz. Rogovics Ignáczné 20 kor. Fratrecsevics Jánosné 1 kor. Gasparr János 2 kor. Tellénné 1 kor. Mayer Károlyné 10 kor. Virág György 1 kor. Pacher Béláné 1 kor. Paul József 1 kor. Klein Károlyné 2 kor. Fischerné 20 fillér. ifj. Schrinner József 40 fillér. Karl Ádámné 20 fill. Ikotits Mária 40 fill. Szarka Istvánné 16 fill. Márits Lajos 1 kor. Nagy Antalné 60 fill. Márits Sándor 40 fill. Lakits Lajos 20 fill. Pastrovits 1 kor. Ozvald Pálné 20 fill. Osztrogonác Mária 5 kor. özvegy Juhász Sándorné 1 korona. Ábrám János 20 fill. N. N. 40 fill. id. Szutrély Lipótné 5 kor. Török Mária 10 kor. Vildman Jánosné 5 kor. Prigly Károlyné 2 kor. — Összesen 131 kor. 36 fill.

Wunderlich Józsefné és Gschöser Mariska ivén befolyt:

özv. Bernhart Istvánné 2 kor. Szabó 40 fill. Wagenblatt Ferenc 1 kor. Claren Richárd 40 fill. Dr. Makray Lászlóné 14 kor. Dr. Nicolausz Béláné 20 kor. Scherer Antal 10 kor. Müller Antal 1 kor. 20 fill. Kazal József 6 kor. Milassinné 2 kor. Horváth Jánosné 60 fill. Michitsch István 20 kor. Marzell Andorné 1 kor. Stampfl Jenő 10 kor. Kollár Ágostonné 10 kor. Schnetzer Ernőné 2 kor. Dr. Juray Károly 20 kor. Juray Antalné 24 kor. N. N. 4 kor. Borsódi Miklós 5 kor. Székely Károly 10 kor. Dr. Dombi Márk 4 kor. Kálmán Kolos 5 kor. Nagy Vazul 5 kor. Dr. Nyilasi Raymond 4 kor. Fehér Adorján 4 kor. Szántó Kamill 5 kor. Dr. Horváth Jeromos 4 kor. Kalocsay Alán 5 kor. Hildenstab Antal 5 kor. N. N. 10 kor. Wunderlich József és neje 20 kor. Lemberger Rezsóné 1 kor. Dr. Ney Józsefné 1 kor. — Összesen 226 kor. 60 fill.

Fogadják a nemes szívű adakozók ez úton is kifejezett hálás köszönetünket. Isten áldása legyen megérdemelt jutalmuk. — A végrehajtó bizottság nevében:

Vojnits Dániel,
elnök.

Vágó Rezső,
titkár.

Demuth Gyula,
jegyző.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

S. B.-né Zombor Méltóságod előfizetése október hó végével lejárt. Gondoskodtunk róla, hogy lapunk ezentúl fennakadás nélkül küldessék.

Apró hirdetések.

Mimosa 24.
Levele van.

Tizenhét éves

csinos árva leány vagyok. Mely nemes szívű úr volna hajlandó nekem anyagi támogatást nyújtani, hogy a fehérvarrást kitanulhassam. Hála biztosítva Szives megkeresések „Árva” alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Pallas Lexikon

kifogástalan karban megvételre kerestetik. Hol megmondják a kiadóhivatalban.

Naptárelárusítók

csekély ovadékkal alkalmasztatnak Wagner Antal könyvkereskedésében.

11629. sz.

tkv. 1902.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést Dr. Szirmai Vidor bajai ügyvéd által képviselt Kovács Lajos szeremle lakos kérelmére, Tóth Jánosné Kovács Erzsébet szeremle lakos ellen 400 kor. tőke, ennek 1902. évi augusztus hó 1-től 6% kamatai, 43 kor. 25 fill. eddigi, 27 kor. ezuttal és a még felmerülendő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cikk 144. és 156 §-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó a bajai kir. járásbírótság területén lévő a szeremle 466. számú betétben Al. 1. sorszám 1126. hrszám felében Tóth János társtulajdonost, másik felében pedig annak neje vagyis végrehajtást szenvedőt illető 305 ö. i. számú házas beltelekre 320 korona kikiállítási árban ezennel elrendeli és arra Szeremle községhezánál 1903. évi jan. hó 2-ik napjának d. e. 10 óráját kitézi, a midőn a fenebb körülírt ingatlan a kikiállítási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiállítási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

Vevők a vételárat három egyenlő részletben és pedig az első részletet 15 nap, a másodikat 30 nap, a harmadikat pedig 45 nap alatt, mindig az árverés jogerőre emelkedésétől számított, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai kir. adó mint letét-hivatalnál az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó kérvény kapcsán fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be.

A részletes árverési feltételek ezen kir. tkvi hatóság irattárában és Szeremle községhezánál megtekinthetők.

A kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Baján, 1902. október hó 15-én.

Temmer,
kir. járásbíró.

Alapított 1862.

Schnetzer Ernő

üveg- és porcellán kereskedése

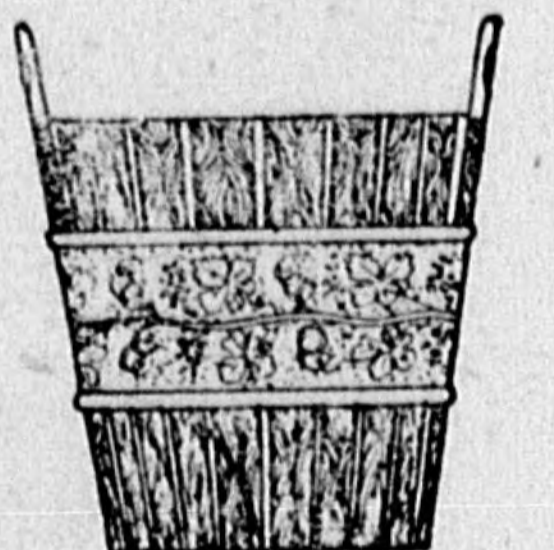
B A J Á N.

A legjobbaknak elismert

"Dittmar Favorit" Dittmar-féle lámpák

nemkülönb
szőlő-
mosók

úgy egyszerű, mint a legfinomabb kivitelben, nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók

Legújabb mintájú képkeretek, legnagyobb választékban.

6-6

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a fő- és székváros legelőkelőbb

NŐI CONFECTIÓ

árúházának képviselőjét magamra vállaltam, minélfogva raktáron tartok dús választékban **női kabátokat, gallérokat, bundákat**, nemkülönb **gyermekkabátokat** és azokat a legválasztékosabb kivitelben, jutányos áron bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére

Mint hogy üzletem

szücsműhely

is egybe van kapcsolva. elvállalok **javitani** munkákat s azokat a legpontosabban, legolcsóbb árak mellett végzem el.

Szives pártfogásért esedezve, maradtam

hazafias tisztelettel

Hónig J. utóda **HALÁSZ BÉLA.**

SZÉN! SZÉN!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy tüzelő szén eladási üzletemben állandóan a legjobb minőségű tüzelő anyagokat tartom eladásra u m :

Légszeszgyári dió pirszén m. m. **4 kor. 40 fill.**

Legjobb minőségű **salgótarjáni szalon szén** m. m. **3 kor.** ezen utóbbi faj jó hirneve miatt más bányatermékeket is szoktak ezen név alatt forgalomba hozni, nálam azonban valódi minőségben kapható.

Elsőrendű darabos szén más bányából **2 kor. 60 fill.** és **2 kor. 80 fill.**

Vágott **keményfa** m. m. **2 kor. 40 fill.** a fent említett tüzi anyagokat az említett árban házhoz szállítom.

A n. é. közönség további b. pártfogását kérve

Baja, 1902. október hóban

maradtam tisztelettel

Nagy Péter,

szén-kereskedő.

3-3 (Vásártér, a képezde átellenében.)

!! Kiadó lakás !!

Deszkás-utca 521. számú lakóház. (Honvéd laktanyával szemben) mely áll három szoba, egy konyha és egy éléskamrából, azonnal lakás avagy bolt helyiségnek kiadó. — Esetleg szabad kézből eladó.

Bővebbet Kováts József (Sóház-utca) vagy Miskolczon Gadits György kir. főmérnöknel. 3-2

Igen kelendő cikk utcai elárúsítására

elárúsítók

kerestetnek. Az illetők naponta **3-4** koronát kereshetnek — Cim a kiadó-hivatalban.

JEGYZÉKE az 55,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:
1.000,000 korona.

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.		Korona
1 jutalom	600000	
1 nyer. á	400000	
1 " "	200000	
2 " "	100000	
1 " "	50000	
2 " "	30000	
1 " "	20000	
2 " "	60000	
1 " "	50000	
2 " "	40000	
1 " "	30000	
2 " "	25000	
1 " "	20000	
2 " "	15000	
3 " "	10000	
6 " "	5000	
3 " "	3000	
4 " "	2000	
5 " "	1000	
15 " "	500	
1 " "	300	
34 " "	200	
4 " "	170	
4 " "	130	
1 " "	100	
4 " "	80	
3 " "	40	
55,000 nyer. és jut. kor. összegben	14.459,000	

KIVÁLÓ SZERENCSE TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. **Kilencz millió koronánál többet nyertek nálunk nagybecsült vevőink.**

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

110,000 sorsjegy 55,000

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizennégy millió 459,000 koronát**, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők:

egy nyolcad (1/8) frt —.75 vagyis **1.50 korona**
egy negyed (1/4) » 1.50 » **3.— »**
egy fél (1/2) » 3.— » **6.— »**
egy egész (1) » 6.— » **12.— »**

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. november hó 20-ig

bizalommal **HOZZÁNK** küldeni.

Török A. és Tsa

bankháza

BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték osztályai:

- Főüzlet: VI, Teréz-körút 46/a
- Fiókok: 1. Váci-körút 4.
- 2. Múzeum-körút 11.
- 3. Erzsébet-körút 54.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben (utánvételezni kérem (postautalvánnyal küldöm (mellékelem bankjegyekben (bélyegekb.)) A nemtetsző törlendő.

Pontos cím:

Irodai gyakornok

felvétetik

Szücs Ödönnél BAJÁN.

Egy **korcsma** vagy **bolti üzlet-helyiségnek** nagyon is alkalmas helyen fekvő

H Á Z

szabad kézből eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 1-1

BANK- és VÁLTÓ-ÜZLET

GRAUAUG J. LIPÓT

BAJA,

DRESCHER GYULA-féle HÁZBAN.

Eszközöl előnyös feltételek mellett:

* * * * * **Váltóleszámitolásokat.** * * * * *

* * * * * **Jelzálog-kölcsönöket.** * * * * *

* * * * * **Tőzsdei megbízásokat.** * * * * *

* * * * * **Váltó- és utalvány beszédéseket.** * * * * *

* * * * * **Előleget nyújt értékpapírokra.** * * * * *

* * * * * **Szelvény-beváltás.** * * * * *

Értékpapírok, sorsjegyek, bel- és külföldi pénznemek

* * * * * **VÉTELE és ELADÁSA.** * * * * *

* * * * * **Osztálysorsjegyek eladása.** * * * * *

Élet-, tűz-, jég-, baleset és szállitmány-biztosítások

* * * * * **a legolcsóbb díjtételek mellett eszközöltetnek.** *

Az árú osztály már ez idő szerint elfogad megbízásokat és eszközöl

* * * * * köteleket a jövő idényű **pirszén-szállításokra.** * * * * *

ÉRTESEITÉS!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy nóm: Tófalvy Béláné több előkelő fürdőhelyen, u. m. **Tusnád, Karlsbad** stb. mint okleveles

masseur és

hidegviz-gyógyász

működött s mint ilyen előkelő fürdő-orvosoktól elismerő nyilatkozatokkal rendelkezik, magam pedig mint ugyancsak

masseur és tyukszem-vágó

igen nagy gyakorlatra tettem szert — Baján letelepedtünk. Tisztelettel kérjük tehát a n. é. közönséget, hogy adandó alkalommal szolgálatainkat ezen irányban igénybe venni méltóztassanak.

Kiváló tisztelettel

Tófalvy Béla és Tófalvy Béláné

Baja, Kisvásártér 168. szám.

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK

GÁCSI, BRASSÓI, ZSOLNAI

továbbá

a legfinomabb angol és francia divatkelmékben!!!

Legújabb **angol és francia szabású**

férfi öltönyök jutányos áron,

pontos kiszolgálás mellett készülnek

Práger Károly és Testvére cégnél

BAJÁN,

Takarékpénztári épület.

Keltünő ujdonság.

DELICE

— Minden hirdetés felesleges
A dohányzó egyszer veszi és
többé mást nem szíhat

legjobb valódi francia **szivarkapapír és szivarka-
hüvely** kapható az ország minden különleges-
ségi árudájában.

Órákat, arany- és ezüst-tárgyakat olcsó
gyári árak mellett küld jótállással

SCHÖNWALD IMRE

órás, arany- és ezüstárúgyáros

PÉCSETT.

Magy. kir. törvényszéki legbejegyzett állami éremmel, arany- és ezüstéremmel kitüntetett cég — becsületes kiszolgálás — Minden tárgy valódisága bizonyítására a m. kir. pénzverde-hivatal által van megpróbálva és annak próbajegyével ellátva.

Nem tetsző tárgy ki lesz cserélve vagy a pénz visszaadva, a károsodás tehát kizárva.

Valódi ezüst remontoir	5 20 frt	Arany gyűrűk 2-20 frttól feljebb.
kettős fedéllel	7 —	Csinos, nemes opál-gyűrűk 4 frttól feljebb
horgony 15 köves szerk.	8 25	Valódi gyémántgyűrűk 10 frttól feljebb
pontosan járó nickel rem	3 50	Finom nickel-horgony éb-
ezüst női remont-ir	5 50	resztő óra
valódi 14 karátos női rem.	14 —	8 nap járó ingaóra
ugyanaz kettős fedéllel	18 —	útószervezettel
valódi arany rem. úri óra.	24 —	Szép kakuk-órák 7 frttól 12 frtig.
kettős fedéllel	35 —	

Valódi megvizsgált ezüstláncok csinosan kidolgozva
20 gramm súlyu 1.45 frt, 30 gramm 2.15 frt, 40 gramm 2.55 frt
60 gramm 4.50 frt, 100 gramm 6 frt.

Valódi 14 karátos arany uri-láncok szép kivitelben, 20 gramm
nehéz 25 frt, 30 gramm 37 frt, 40 gramm 47.50 frt.

Kivánat szerint hozzá illő aranyba foglalt köves lógók 10—15
gramm súlyban, darabonként 4.50 frt.

Szétküldés mindenhová a pénz előleges
beküldése vagy utánvét mellett.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik bárkinék.